

Ampumasuunnistuksen lajisäännöt

Nämä säännöt astuvat voimaan 7.5.2025 alkaen

Viimeisin päivitys kirjoitettu punaisella.

Sisällys

1.	Yleistä	3
1.1.	Tuomarineuvosto	3
2.	Osanotto-oikeus ja vakuutukset.....	3
3.	Varusteet ja välineet.....	4
4.	Ammunta	4
5.	Matkat	5
5.1.	Normaalimatka.....	6
5.1.1	Normaalimatkan paikoittelusuunnistus	6
5.2.	Sprintti.....	7
5.3.	Yhteislähtö	7
5.4.	Takaa-ajo	7
5.5.	Viesti.....	7
5.6.	Muut sarjat.....	8

1. Yleistä

Ampumasuunnistuksen kansallisena lajiliittona toimii Suomen Sotilasurheiluliitto (SotUL) ja kansainvälisenä lajiliittona International Biathlon Orienteering Federation (IBOF).

Suomen Sotilasurheiluliitto ja sen alaiset lajit ovat sitoutuneet Suomen Urheilun Eettisen Keskukseen (SUEK, ent. Suomen antidoping, ADT) antidopingohjelmaan.

Kotimaiset lajisäännöt pohjautuvat IBOF:n kansainvälisiin lajisääntöihin. Näitä sääntöjä noudatetaan lajin kotimaisissa kilpailuissa. MM- ja MC-kilpailuissa noudatetaan IBOF:n sääntöjä. IBOF:n eriävien sääntöjen osalta tarkennukset korostettuna näissä säännöissä *kursiivilla*.

Kilpailtavat matkat ovat normaalimatka, sprintti, yhteislähtö ja viesti.

Ampumasuunnistussuoritus koostuu suunnistus-, ammunta- ja mahdollisista juoksuosuuksista, sekä normaalimatalla lisäksi paikoittelusuunnistusosuudesta. Mahdolliset ammunnan ohilaukaukset aiheuttavat urheilijalle juostavan sakkokierroksen tai aikasakon.

1.1. Tuomarineuvosto

Kilpailun järjestäjä nimeää jokaiseen kilpailuun tuomarineuvoston, johon kuuluu kilpailun johtaja, sekä kaksi kilpailijoiden edustajaa, joista vähintään toinen pääsarjan edustaja. Tuomarineuvosto ilmoitetaan kilpailuohjeissa tai kilpailun ilmoitustaululla. Maailmanmestaruuskilpailujen ja maailman cupin osakilpailujen kohdalla tuomarineuvoston kokoonpano määräytyy kansainvälisten sääntöjen mukaan.

Kilpailunjohtaja käsittelee sääntörikkomukset ja tuomarineuvosto käsittelee järjestäjälle osoitetut protestit. Protesti on jätettävä 15 minuutin kuluttua sarjan lopputulosten julkaisemisen jälkeen. Järjestäjä voi määrittää halutessaan protestimaksun.

Tuomarineuvosto on korkein taho, joka käsittelee protestin ja sen päätökseksi tulee enemmistön mielipide, ellei päätös ole yksimielinen.

2. Osanotto-oikeus ja vakuutukset

Ampumasuunnistuksessa voi yhden kauden aikana edustaa vain yhtä seuraa tai yhdistystä, joka määräytyy kilpailijan kauden ensimmäisen kilpailun mukaisesti. Urheilija vastaa itse voimassa olevasta ampumatoiminnan kattavasta vakuutuksesta.

Sarjat SM-kilpailuissa henkilökohtaisilla matkoilla ovat:

H14, H16, H18, H20, H21, H35, H40, H45, H50, H55, H60, H65, H70, H75, H80,
D14, D16, D18, D20, D21, D35, D40, D45, D50, D55, D60, D65, D70, D75, D80.

Sarjat SM-pariviestikilpailussa ovat:

H14, H18, H21, H70, H95, H120,
D14, D18, D21, D70, D95, D120.

Kilpailun järjestäjällä on oikeus muokata sarjajakoa kansallisissa kilpailuissa osallistujamäärän tai kilpailun luonteen mukaisesti. Mikäli kilpailukutsussa esitettyjä sarjoja yhdistetään osallistujamäärän vähyyden vuoksi, täytyy siitä olla maininta kilpailukutsussa.

Kilpailija kuuluu tiettyyn sarjaan (ikäryhmään) sen kalenterivuoden alusta, jona hän täyttää mainitun vuosimäärän. Yleisiin sarjoihin H21 ja D21 voivat ilmoittautua kaiken ikäiset. Nuorten sarjoissa (20 vuotiaista alaspäin) saa osallistua ylempien ikäluokkien sarjoihin. Ikäsarjoissa (35 vuotiaista ylöspäin) saa osallistua alempien ikäluokkien sarjoihin.

H/D70, H/D95 ja H/D120 sarjojen pariviestijoukkueessa kummankin jäsen tulee olla vähintään 35 vuotiaita ja joukkueen yhteisikä täytyy olla sarjan mukainen.

3. Varusteet ja välineet

Suunnistusvaatetus on vapaa, mutta piikkareiden käyttäminen on kielletty. *Kansainvälisissä kilpailuissa tulee käyttää koko peittävää suunnistusasua, kuitenkin niin, että t-paita sallitaan.*

Ammunnassa käytettävät varusteet (kuten käsihihna, hanska, lippalakki, jne.), pois lukien kuulosuojaimet, on kannettava mukana koko kilpailusuorituksen ajan.

Ammunta suoritetaan pienoiskiväärillä, jonka kaliiberi on .22 LR ja luodin maksimilähtönopeus 380 m/s metrin päässä piipun suusta mitattuna. Aseen laukaisuvastuksen täytyy kestää vähintään 500 g. Kilpailun järjestäjä vastaa mahdollisen tarkistusmittauksen järjestämisestä, joka voidaan suorittaa myös pistokokein.

Aseessa ei saa olla kiinni valjaita, ellei kilpailun järjestäjä ole erikseen niitä kilpailuohjeissaan sallinut.

4. Ammunta

Asetta säilytetään suorituksen ajan asetelineessä, josta se otetaan ampumasuorituksen ajaksi. Asetta kannetaan piipusta, piipun osoittaessa kohtisuoraan ylöspäin. Asetta saa käsitellä ampumakuntoon saattamiseksi vasta ammunta-suorituspaikalla, pois lukien lumiläppien käsittelyminen. Ampumasuorituspaikka on rajattu ratanumeromerkeillä ja mahdollisella ampumamatolla.

Ammunta suoritetaan kaatuviin ampumahiihtotauluihin 50 m ampumaetäisyydeltä. Makuuammunnassa osuma-alueen halkaisija on 45 mm ja pystyammunnassa 115 mm. Ohilaukauksesta seuraa kilpailumatkasta riippuen sakkokierros tai aikasakko. Kilpailija on itse vastuussa siitä, että ampuu oikeaan tauluun, väärään tauluun ammutut laukaukset ovat ohilaukauksia.

Kansallisissa henkilökohtaisissa kilpailuissa ammunta voidaan suorittaa myös pahvitauluihin, jolloin ohilaukaus aiheuttaa aikasakon. Sprintissä aikasakko on 30-45 s ja yhteislähtökilpailussa 50-60 s suhteutettuna loppu-aikaan sekä normaalimatalla 2 min.

Ampuma-alueella tulee olla taulujen tasolla tuuliviirit 10 m ja 30 m päässä ampumapaikasta.

Ampumasuorituksen aikana on ammuttava kaikki 5 laukausta per taulusarja ja viestissä 8 laukausta ellei ole onnistunut kaatamaan kaikkia 5 taulua ennen sitä, jonka jälkeen voi jatkaa suoritustaan. Jokainen ampumaton laukaus aiheuttaa 2 min lisäajan loppu-aikaan. *Kansainvälisissä kilpailuissa ampumaton laukaus*

aiheuttaa hylkäyksen. Patruunan löytyminen patruunapesästä kilpailunjärjestäjän tarkastuksessa aiheuttaa hylkäämisen.

14- ja 16-sarjalaiset ampuvat kummatkin ammunnat makuulta ja lisäksi 14-sarjalaiset saavat käyttää ampumatukea. Mikäli kilpailussa on myös H/D12 sarja, suorittavat he kummatkin ammunnat makuulta pystytauluihin ja saavat käyttää ampumatukea.

5. Matkat

Ampumasuunnistussuoritus koostuu suunnistusosuudesta, joka voidaan toteuttaa yhdessä tai useammassa osassa, sekä 1-2 makuu- ja 1-2 pystyammuntasuorituksesta. Normaalimatkaan sisältyy myös paikoittelusuunnistusosuus. Lisäksi suoritukseen voi sisältyä juoksuosuuksia. Matkojen ohjeajat ilman mahdollisia sakkoja näkyvät alla olevista taulukoista, joista ensimmäinen on miesten ja jälkimmäinen naisten sarjan ohjeaika.

Kilpailun järjestäjä voi itse päättää missä järjestyksessä osuudet suoritetaan, kuitenkin niin että ensimmäinen ammunta suoritetaan makuulta viimeinen pystystä. Makuu- ja pystyammunnan välillä tulee olla suunnistus- tai juoksuosuus.

Taulukko 1 Henkilökohtaisten matkojen ohjeajat (min)

Sarja	normaalimatka	sprintti	yhteislähtö	takaa-ajo
H/D 14	50/50	25	50/50	35/35
H/D 16	55/55	25	55/55	40/40
H/D 18	60/55	25	60/55	45/40
H/D 20	70/60	25	70/60	50/45
H/D 21	85/70	25	85/70	60/50
H/D 35	70/60	25	70/60	50/45
H/D 40	65/55	25	65/55	50/45
H/D 45	65/55	25	65/55	50/45
H/D 50	60/50	25	60/50	45/40
H/D 55	60/50	25	60/50	45/40
H/D 60	55/45	25	55/45	45/40
H/D 65	55/45	25	55/45	40/35
H/D 70	50/40	25	50/40	40/35
H/D 75	50/40	25	50/40	40/35
H/D 80	50/40	25	50/40	40/35

Taulukko 2 Viestimatkojen ohjeajat (min)

Sarja	Viesti
H/D 14	35/25
H/D 18	40/30
H/D 21	40/30
H/D 70	40/30
H/D 95	40/30
H/D 120	35/25

5.1. Normaalimatka

Normaalimatka koostuu paikoittelusuunnistuksesta (ks. tarkemmin alla), suunnistus- ja ammuntaosuuksista, sekä mahdollisista juoksuosuuksista. Saman sarjan kilpailijoiden lähtöväli on vähintään 2 min.

Normaalimatalla ammutaan makuuasennosta yhteensä 10 laukausta ja pystyasennosta yhteensä 10 laukausta. Asentokohtainen ammunta voidaan suorittaa yhdessä tai kahdessa osassa. Mikäli se suoritetaan yhdessä, järjestäjä virittää taulut lippaanvaihdon yhteydessä. Jokainen ohilaukaus aiheuttaa 2 sakkominuuttia.

Normaalimatkan loppuaika on kokonaisjuoksu-aika + paikoittelusuunnistuksen sakkominuutit + ammunnan sakkominuutit.

Kansallisissa kilpailuissa normaalimatka voidaan järjestää ilman paikoittelusuunnistusosuutta, jolloin ammunta aiheutuu joko aikasakko 60-90 s tai sakkokierros 60-90 s loppu-aikaan suhteutettuna.

5.1.1 Normaalimatkan paikoittelusuunnistus

Paikoittelusuunnistuksen reitti on n. 3 km, joka on erikseen maastoon merkitty. Kartta on päällystetty säänkestävästi. Karttaan on merkitty vain lähtöpaikka, sekä kilpailijan numero ja kartan kääntöpuolelle numerot 1-10. H/D14-16 sekä H/D70-80 sarjalaisilla paikoittelusuunnistuksen pituus on n. 1,5 – 2,0 km. Lyhempi paikoittelu voi olla lyhennetty muiden sarjojen 3 km:n paikoittelureitistä. Mikäli osa reitistä on yhteistä, tulee erkanemis- ja yhtymiskohdat olla selvästi merkittyjä, ettei sekaantumisvaaraa ole. Reittien merkinnässä voi käyttää myös esimerkiksi erivärisiä merkintöjä.

Reitin varrella on vapaassa järjestyksessä 5 omaa ja 5 tähytyspistettä, jotka ovat merkitty maastoon maassa olevalla nauhalla ”karsinaksi”. Lyhennetyllä reitillä on 3 omaa ja 3 tähytyspistettä. Karsinassa oma piste on merkitty sinisellä kankaalla, jossa on lisäksi rastin järjestysnumero. Tähytyspaikka on merkitty keltaisella kankaalla, jossa on rastin järjestysnumero ja tähytettävän pisteen kuvallinen rastimäärite. Tähytettävä piste kuvataan pisteessä olevalla rastilipulla, jonka maksimietäisyys on 400 m. Lisäksi karsinasta löytyy ”tähytysviitta”, joka osoittaa tähytettävän rastin suuntaan. Kaikista karsinoista löytyy lisäksi hakaneula ja värikynä rastin merkintää varten.

Kilpailija saa paikoittelukartan kyseisen osuuden lähtöpaikalta. Kilpailija seuraa merkittyä reittiä, jolta ei saa poiketa yli viittä metriä. Reitillä taaksepäin palaaminen on kielletty. Kilpailijan saapuessa rastikarsinaan merkitsee hän oman paikan tai tähytettävän pisteen hakaneulalla karttaansa. Tämän jälkeen kilpailija vetää kartan kääntöpuolelle järjestäjän kynällä viivan merkitsemästään reiästä rastia vastaavaan järjestysnumeroon. Rastikarsinasta ei saa poistua ennen kuin kilpailija on merkinnyt rastin edellä mainitulla tavalla karttaansa. Yhteistyön tekeminen suorituksen aikana on kielletty. Sääntörikkomukset käsittelee tuomarineuvosto, jotka voivat johtaa rastin maksimi aikasakkoon (10 min) tai koko suorituksen hylkäämiseen.

Jokainen täysi virhemilli aiheuttaa 1 min lisäajan loppu-aikaan, kuitenkin enintään 10 min per rasti. Puuttuva ja jokainen ylimääräinen tai ympyröity reikä aiheuttaa 10 min lisäajan loppu-aikaan, kuitenkin niin että paikoittelusta sakkoja on enintään yhteensä 100 min.

5.2. Sprintti

Sprinttimatka koostuu suunnistus- ja ammuntaosuuksista, sekä mahdollisista juoksuosuuksista. Saman sarjan kilpailijoiden lähtöväli on vähintään 1 min.

Sprinttimatkalla ammunnat suoritetaan siten, että 5 laukausta makuuasennosta ja 5 laukausta pystyasennosta. Ohilaukaus aiheuttaa urheilijalle sakkokierroksen, joka on 30-45 s suhteutettuna loppu-aikaan. Sakkokierros on H20 ja H21 sarjalaisilla näin ollen hieman muita pidempi. Kiertämättä jäänyt sakkokierros aiheuttaa 2 min aikasakon. Suunnistusosuus voidaan suorittaa 1-3 osassa ja osa niistä voidaan korvata pelkällä juoksuosuudella.

5.3. Yhteislähtö

Yhteislähtökilpailu koostuu suunnistus- ja ammuntaosuuksista, sekä mahdollisista juoksuosuuksista.

Yhteislähtökilpailussa ammunnat suoritetaan siten, että yhteensä 10 laukausta makuuasennosta ja 10 laukausta pystyasennosta. Ohilaukaus aiheuttaa urheilijalle sakkokierroksen, joka on 50-60 s suhteutettuna loppu-aikaan. Sakkokierros on H20 ja H21 sarjalaisilla näin ollen hieman muita pidempi. Kiertämättä jäänyt sakkokierros aiheuttaa 2 min aikasakon. Ammuntaosuus voidaan suorittaa kahdessa tai neljässä osassa.

5.4. Takaa-ajo

Takaa-ajokilpailu koostuu suunnistus- ja ammuntaosuuksista, sekä mahdollisista juoksuosuuksista. Takaa-ajon lähtöjärjestys ja aikaerot muodostuvat aikaisemmin samassa yhteydessä kilpaillun sprinttikilpailun tulosten perusteella. Sprinttikilpailussa yli 10 minuuttia voittajalle jääneet lähetetään matkaan väliaikalähtönä yhden minuutin lähtöväleihin. Ne kilpailijat, joilla ei ole tulosta sprinttikilpailussa, lähetetään matkaan sarjan viimeisinä yhden minuutin lähtöväleihin arvotussa lähtöjärjestyksessä. Takaa-ajokilpailun lopputulokset muodostuvat kilpailijoiden kahden kilpailun yhteisajan perusteella. Mikäli kyseessä on cup-kilpailu, jää ilman cup pisteitä, mikäli on osallistunut vain jälkimmäiseen kilpailuun.

Takaa-ajossa ammunnat suoritetaan siten, että yhteensä 10 laukausta makuuasennosta ja yhteensä 10 laukausta pystyasennosta. Ohilaukaus aiheuttaa urheilijalle sakkokierroksen, joka on 30-45 s suhteutettuna loppu-aikaan. Sakkokierros on H20 ja H21 sarjalaisilla näin ollen hieman muita pidempi. Kiertämättä jäänyt sakkokierros aiheuttaa 2 min aikasakon. Suunnistusosuus voidaan suorittaa 1-5 osassa ja osa niistä voidaan korvata pelkällä juoksuosuudella.

5.5. Viesti

Viestijoukkueen muodostaa kaksi samaa tahoja edustavaa kilpailijaa. Viestikilpailussa on kaksi osuutta ja miesten viestissä voi juosta myös naiset. Yksittäinen osuus koostuu suunnistus- ja ammuntaosuuksista, sekä mahdollisista juoksuosuuksista.

Viestikilpailussa kilpailijalla on ammuttavana makuulta viisi taulua ja pystystä viisi taulua. Mikäli viiden laukauksen jälkeen tauluja on vielä kaatamatta, on kilpailijalla käytettävissä lisäksi kolme varapatruunaa per ampumapaikka, jotka kilpailijan on niistä tarvitessaan ladattava yksitellen. Mikäli näiden kahdeksan laukauksen jälkeen tauluja on vielä pystyssä, aiheuttaa jokainen sakkokierroksen, joka on 60-90 s suhteutettuna loppu-aikaan. Sakkokierros on H20 ja H21 sarjalaisilla näin ollen hieman muita pidempi.

5.6. Muut sarjat

Mikäli kilpailun järjestäjä haluaa tarjota osallistumismahdollisuuden H/D12 sarjalaisille tai esimerkiksi kuntosarjan lajiin tutustuville saa järjestäjä soveltaa edellä mainittuja sääntöjä kilpailupaikan ja maaston erityispiirteet huomioiden. Järjestäjä helpottaen ratoja parhaaksi katsomallaan tavalla siten, että suunnistuksen vaativuus vastaa ikätasoa ja esimerkiksi normaalimatkan paikottelua voi helpottaa merkitsemällä karttaan reitin tai alueen, jossa reitti kulkee (vrt. latusuunnistus).